

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νσις: Ιωάννου Γενναδίου 14 – 115 21, Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ 30 Ιανουαρίου 2024

Αγαπητά μας παιδιά,

Είναι κοινῶς παραδεκτό ὅτι ζοῦμε σέ μιά κοινωνία, ἡ ὁποία ἀντιμετωπίζει ποικιλόμορφα προβλήματα καί δύσκολες καταστάσεις. Γι' αὐτό ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό πρότυπα καί φωτεινά παραδείγματα, τά ὁποῖα θά εἶναι γιά ὅλους ἐμᾶς πολύτιμος ἐπιστηριγμός.

Τέτοια ζωντανά παραδείγματα εἶναι καί οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες, φωστῆρες ὑπέρλαμπροι τοῦ σύμπαντος κόσμου. Ὁ Μέγας Βασίλειος, ἄνδρας ἐνάρετος καί εὐλαβῆς, τοῦ ὁποίου ἡ φωνή, ὅπως ἀκοῦμε στόν Ἐπιτάφιο Λόγο πού ἐκφωνήθηκε ἀπό τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο, ἀκουγόταν σάν βροντή, διότι ὁ βίος του ἔλαμπε σάν ἀστραπή. Ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, κοσμημένος μέ σπάνιες ἀρετές καί τρισόλβιος διδάσκαλος, ὁ ὁποῖος ἐπαξίως ὀνομάστηκε θεολόγος. Καί τέλος, ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος μέ τούς ἐμπνευσμένους λόγους του καί τή ρητορική του εὐφράδεια, ὑπερέβαλε τούς ρήτορες ὅλων τῶν ἐποχῶν.

Οἱ Τρεῖς Καππαδόκες Πατέρες, ἱεουργοί τῶν θείων Μυστηρίων, διαλάμπουν στό στερέωμα τῆς οἰκουμένης, ἐκπέμποντας φῶς καί θεϊκή λάμψη. Ὁ καθένας ἀπό αὐτούς συνέβαλε τά μέγιστα στήν προώθηση τῆς γνώσεως καί τῆς σοφίας, ἀλλά καί στήν καλλιέργεια τῆς θεολογικῆς σκέψεως, καί γι' αὐτόν τόν λόγο τιμῶνται ὡς προστάτες τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, ἀλλά καί ὡς ἐμπνευστές τόσο γιά τούς μαθητές, ὅσο καί γιά τούς εὐσεβεῖς ἐπιστήμονες καί τούς ὑπεύθυνους πνευματικούς διδασκάλους.

Ωστόσο, όλος αυτός ό θαυμασμός, στά βυζαντινά χρόνια καί συγκεκριμένα τόν ένδέκατο αιώνα επί Άλεξίου Κομνηνού, μετετράπη σέ φιλονικία μεταξύ τών έλλογίμων καί έναρέτων άνδρῶν. Μιά έριδα ώς πρός τήν άξία ένός έκάστου έξ αυτών. Έτσι, τά πλήθη τών Χριστιανῶν χωρίστηκαν σέ τρείς παρατάξεις. Άλλοι όνομάζονταν Ίωαννίτες, άλλοι Βασιλειίτες καί άλλοι Γρηγορίτες. Οί πρώτοι θεωρούσαν τόν Ίωάννη τόν Χρυσόστομο άπαράμιλλο καί μοναδικό έρμηνευτή τών Θείων Γραφῶν. Οί δεύτεροι, προέβαλαν τήν κοινωνική καί φιλανθρωπική δράση του Μεγάλου Βασιλείου, θεωρώντας τήν περίφημη Βασιλειάδα έργο μοναδικής άξιας, άφοϋ μέσα σ' αυτήν ύπήρχαν ξενῶνες, νοσοκομεία καί γηροκομείο, όπου θεραπεύονταν οί άνάγκες τών ένδεῶν άδελφῶν. Άλλά καί ή τρίτη ομάδα, έχοντας ισχυρά έπιχειρήματα, τόνιζε τή συγγραφική δεινότητα του Γρηγορίου, αλλά καί τήν ποιμαντική δράση καί φροντίδα πού επέδειξε για τήν προστασία του ποιμνίου του από τούς αίρετικούς.

Η όλη άντιπαλότητα θά λήξει μέ τήν έμπνευσμένη ιδέα του Ίωάννου Εϋχαΐτων. Ο σοφός επίσκοπος σκέφθηκε, μετά από θείο φωτισμό, νά συντάξει Τερά Ακολουθία καί νά συνεορτάζονται τήν ίδια μέρα οί «τρείς μέγιστοι φωστήρες τής τρισηλίου Θεότητος»¹.

Αυτός ό κοινός έορτασμός, τήν 30ή Ίανουαρίου, μάς δίδει τήν ευκαιρία νά διαπιστώσουμε ότι καί οί Τρείς Καππαδόκες Πατέρες άφουγκράζονταν τόν παλμό τής κοινωνίας καί τίς διαχρονικές άνάγκες του κοινωνικού ίστού. Έθεσαν ώς κέντρο τής διδασκαλίας τους τόν άνθρωπο καί προσπάθησαν μέσα από τήν προβολή τής έναρετης ζωής νά επαναφέρουν τό ανθρώπινο πλάσμα στην αρχική δόξα καί παραδεισένια κατάσταση.

Τόσο κατά τή διάρκεια του τετάρτου αιώνα, κατά τόν όποιο έζησαν οί σήμερα τιμώμενοι Πατέρες τής Έκκλησίας μας, όσο καί στη σύγχρονη εποχή, τό ανθρώπινο γένος βίωσε καί εξακολουθεί νά βιώνει τήν άπελπισία, τόν πόνο καί τή θλίψη. Έπομένως, είναι διαχρονική ή άνάγκη νά αναζητήσουμε τήν

¹ Απολυτίκιο Τριῶν Ίεραρχῶν.

εὐτυχία καί τή χαρά, καί νά ἀνακαλύψουμε τό ἀληθινό νόημα τῆς ζωῆς.

Αὐτό τό οὐσιαστικό περιεχόμενο στή ζωή τοῦ ἀνθρώπου ἀναζητοῦν καί οἱ Τρεῖς διδάσκαλοι τῆς οἰκουμένης, μιλώντας γιά ἐπαναπροσδιορισμό τῆς σχέσεώς μας μέ τόν Θεό καί γιά συνεχή ἀγώνα κατά τῆς ἀδικίας, τῆς ἀνισότητος, τῆς περιφρόνησης τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητος καί τῆς βίας. Ἡ τελευταία, δυστυχῶς, ἔχει κάνει ἔντονη τήν παρουσία της καί στόν χῶρο τοῦ σχολείου, ἀφοῦ πολύ συχνά γινόμαστε μάρτυρες βιαιοπραγίας μεταξύ τῶν μαθητῶν, ἀλλά καί γενικότερα ἀκραίων συμπεριφορῶν.

Καί στόν εὐρύτερο χῶρο τῆς κοινωνίας μας δέν ἐλλείπουν φαινόμενα βίας καί ἐγκληματικότητος, ἰδιαίτερα τά τελευταῖα χρόνια. Πῶς ὅμως φτάσαμε σέ αὐτό τό θλιβερό φαινόμενο; Ἀπάντηση σέ αὐτό τό ἐρώτημα δίδει ἕνας ἐκ τῶν σήμερα ἐορταζομένων Ἀγίων. Ὁ Οἰκουμενικός Διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἄριστος ψυχογράφος τοῦ ἀνθρώπου καί ἐρμηνευτής ὅλης σχεδόν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, διατείνεται ὅτι ἡ αἰτία τῶν προβλημάτων τῆς κοινωνίας καί τῆς ἐπικράτησης τῆς βίας εἶναι ἡ διεφθαρμένη προαίρεση τοῦ ἀνθρώπου καί ἡ κακή χρήση τῆς ἐλευθερίας².

Ἡ ἐλευθερία ἦταν ὄντως ἕνα ὑψιστό δῶρο τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς πρωτοπλάστους, τήν ὁποία δυστυχῶς δέν διαχειρίσθηκαν σωστά, μέ ἀποτέλεσμα νά ἔχουμε τήν πτώση καί τήν εἰσβολή τῶν παθῶν³. Ὡς ἐκ τούτου, ὁ χρυσορρήμων Πατέρας ὑποστηρίζει ὅτι αἰτία τοῦ κακοῦ δέν εἶναι ὁ Θεός, ἀλλά ἡ κακή χρήση τοῦ αὐτεξουσίου ἀπὸ τόν ἄνθρωπο. Ἡ ἀπλοϊκή διήγηση τοῦ βιβλίου τῆς Γενέσεως, ἡ ὁποία περιφρονεῖται ἀπὸ πολλούς, ἐμπεριέχει αὐτές τίς οὐσιαστικές ἀλήθειες, τίς ὁποῖες φωτίζει ἔτι περαιτέρω αὐτός πού ἐδέχθη τή θεία χάρη ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς καί πού μέ τά χεῖλη του διδάσκει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

² Ἰωάννου Χρυσοστόμου, «Εἰς πρὸς Γαλάτας Ὁμιλίαν», Patrologia Graeca, ἐπιμ. ἐκδ. J. Migne, τόμ. 61, στίχ. 618.

³ ὁ.π. τόμ. 60, στίχ. 507.

Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος μέχρι ἐκείνη τή στιγμή βρισκόταν σέ ἄρμονική σχέση μέ τόν δημιουργό Του καί τά ἄλογα πλάσματα καί κατοικοῦσε στόν Παράδεισο, ἀπομακρύνεται ἀπό τόν πλάστη του. Ὁ Θεός ἀδιαμφισβήτητα δέν παύει ν' ἀγαπᾷ τόν ἄνθρωπο, ἀλλά ἀναμένει τήν ἐπιστροφή τοῦ πλάσματός Του στήν πατρική ἀγκάλη.

Αὐτή ἡ θεϊκή ἀγάπη ἀποκαλύπτεται περὶτρανα στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καί αὐτό τό πρόσωπο προβάλλουν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες ὡς τή μοναδική λύση σέ ὅλα τά προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου καί ἰδιαίτερος στό πρόβλημα τῆς βίας. Πιστεύουν ἀκράδαντα ὅτι μόνο μέ τή βοήθεια τοῦ Χριστοῦ θά ἀποκτήσουμε τήν εἰρήνη καί πλέον ἡ βία δέν θά ἔχει θέση στίς καρδιές μας, ἀφοῦ θά βλέπουμε ὅλους τούς ἀνθρώπους ὡς ἀδελφούς μας.

Αγαπητά μας παιδιά, σᾶς εὐχόμαστε καλή πρόοδο καί σᾶς καλοῦμε νά ἀφουγκραστεῖτε τό μήνυμα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ξεδιψώντας μέ τά σωτήρια νάματα τῆς διδασκαλίας τους καί ἀποκτώντας ὄχι μόνο τή σοφία τῶν γραμμάτων, ἀλλά κυρίως τήν εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ καί τή γαλήνη στίς καρδιές σας.

Μέ πατρική στοργή καί ἀγάπη

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

καί τά μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῆς Συνόδου

